

HØGSKOLEN I OSLO
OG AKERSHUS

Historiefortelling, arkivformidling, kulturformidling – en ordkløyving

Leiv Bjelland

Høgskolen i Oslo og Akershus

Arkivformidlingskonferansen i Oslo
mars 2014

«Slakting av arkiv»

«Av materiale som er oppgitt ordnet i museer og biblioteker, er en relativt stor andel ikke systematisert eller registrert i henhold til arkivfaglige standarder. Dette reduserer arkivenes verdi som kilder og dokumentasjon» (Fygle 2005, s. 24).

Q: Vil noen andre enn arkivarer mistenke bibliotekarer og museumsansatte for å slakte arkiv?

Formål

- Drøfte arkivformidling fra en arkivteoretisk synsvinkel.
- Fokus på begrepet historiefortelling (*storytelling*).
- Foreslå etpar implikasjoner for den arkivformidlings*diskursen* som ser ut til å være i emming.

Formidling og tilgjengeliggjøring

Begrep	Bruker...	Midler	Formål
<i>Tilgjengelig-gjøring</i>	har kunnskap om arkiv og problemet som skal undersøkes.	Tilgang til selve arkivet gjennom katalog, avleveringsliste, journal osv.	Bruk av arkiv.
<i>Veiledning</i>	kan formulere en problemstilling relatert til arkivet.	Informasjon som setter brukerne i stand til å bestille arkivmateriale for konkrete formål.	Bruk av arkiv.
<i>Casebasert veiledning.</i>	skal inspireres og slutte fra case'et til sitt eget materiale.	Informasjon som setter brukeren i stand til å orientere seg i og bruke arkiv utover konkrete situasjoner.	Bruk av arkiv Historisk bevissthet.
<i>Formidling</i>	har ikke nødvendigvis særskilte forutsetninger.	Tilrettelagt og bearbeidet framstilling av innhold i arkivene.	Historisk bevissthet. Positiv bevissthet om arkiv.

(etter Jensen & Jensen 2004)

Fra ABM-meldinga

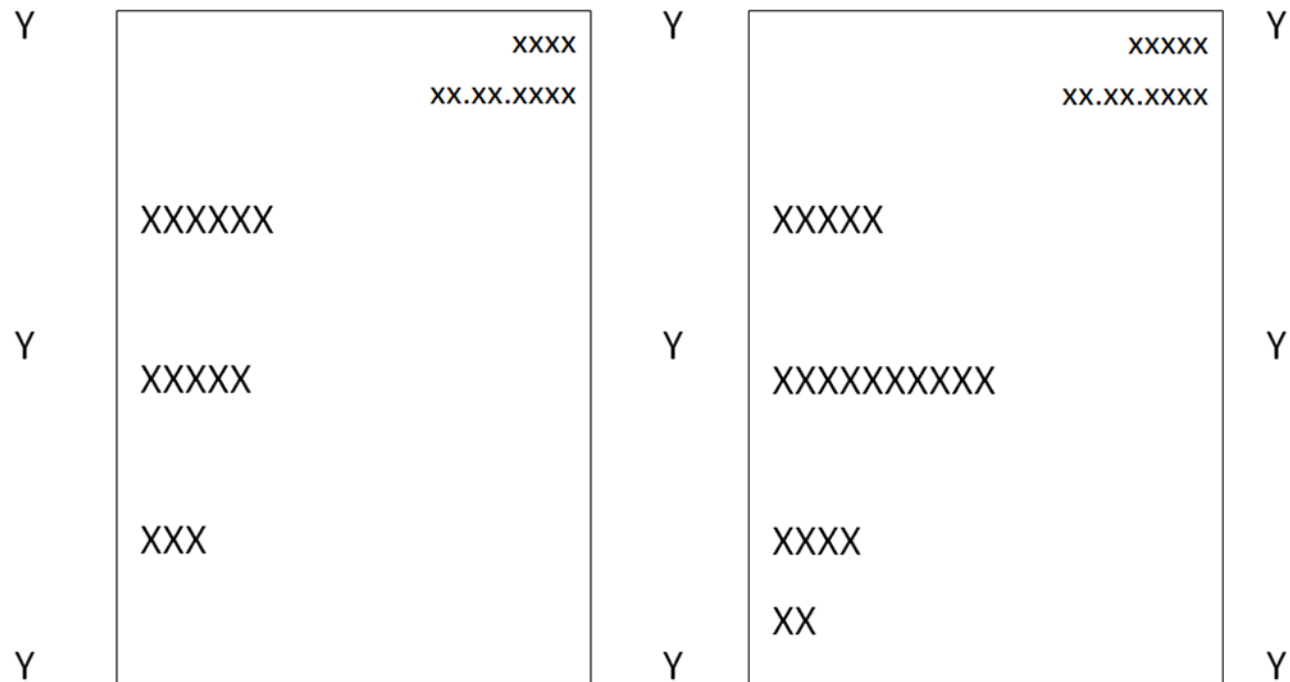
«Tilgangsaspektet krev at dei tenestene arkiv, bibliotek og museum skal yta, ikkje kan avgrensast berre til passiv tilrettelegging av materialet. Ei aktiv formidling der institusjonane på ulike måtar oppsøker eit publikum, er vel så viktig både i eit demokratiperspektiv og i eit allment kulturperspektiv» (St.meld. 22 1999-2000, Kjelder til kunnskap og oppleving, s 16).

Arkivbeskriving

«Archival arrangement and description processes differ from other cataloging, classification, and organizing practices in that they are not seeking to impose order and structure but to reveal the inherent relationships between the records and their contexts of creation and use» (Evans, McKemmish, & Reed, 2010, p. 131).

[Archival] stories (or richly layered metadata, if you like)...

(Cook 2011. s. 178)

(Etter Marthinsen 2012, s. 41)

«[T]he blind are leading the blind, in both directions»

«Both scholars and archivists have [...] had a vested interest in perceiving (and promoting) the archive as a value-free site of document collection and historical inquiry [...]»

«Scholars using archives without realizing the heavy layers of intervention and meaning coded into the records by their creators and by archivists [...], and archivists treating their archives without much sensitivity to the large footprints they are themselves leaving on the archival record» (Schwartz & Cook 2002, s. 6).

Grensesnittet tilgjengeliggjøring/formidling

«A liberatory descriptive practice»

- «hospitable to deconstruction» = blottgjøre sin konstruksjon og redegjøre for biases.
- Preges av transparency og inklusjon.

(Duff & Harris 2002)

Archives 2.0

- Interactivity
- Flexibility
- Transparency

(Theimer 2011)

Implikasjoner

Q: Kan man være imot arkivformidling?

1. Det synspunktet at

arkivarer skal ikke være historiefortellere i *ut*-relasjonen (dvs ikke formidle arkiv), bare legge til rette for andres historiefortelling gjennom å bevare og tilgjengeliggjøre dokumentasjon,

er vanskelig å forsvare dersom dersom man mener at arkivarer også er historieforteller i *inn*-relasjonen.

Implikasjoner

Q: Er arkivformidling det samme som all annen kulturformidling?

2. En kan skille mellom

- arkivformidling i *institusjonell* forstand, dvs. formidling av gjenstander som befinner seg i en arkivinstitusjon, og
- formidling av *arkivarers 'arkiv'*, dvs. av de forutsetningene profesjonen legger til grunn når de ordner, beskriver og velger ut arkiv.

Jfr.

- «Ved å framstå som historieforteljarar må arkiva vise at det finst tusentals hitorier som ventar på å bli oppdaga. Folk må få lyst til å kome og finna dei sjølv. Men då må dei først få vita AT dokumenta er der» (Valderhaug i Erichsen 2003).

og

- **”Den institutionelle historie** handler om arkivet som institution. Arkivet har et eget liv, og gjennom nyheder, beskrivelse af aktiviteter og mulighed for aktiv brugermedleven er det muligt at give et indtryk af det forarbejde og de ”usynlige” opgaver, som er en forudsætning for at institutionens brug» (Jensen & Jensen 2006, s. 18).

En teoretisk arkivformidlingsdiskurs?

Referanser

- Cook, T. (2011). 'We Are What We Keep; We Keep What We Are': Archival Appraisal Past, Present and Future. *Journal of the Society of Archivists*, 32 (2), 173-189.
- Duff, W., M., & Harris, V. (2002). Stories and Names: Archival Description as Narrating Records and Constructing Meanings, *Archival Science*, 2 (3), 263-285.
- Erichsen, C. 2003: Ut av skapet [Intervju med Gudmund Valderhaug].
http://www.bokogbibliotek.no/index.php?option=com_content&view=article&id=724%3Aut-av-skapet&catid=50%3Abok-og-bibliotek-nr-6-2003&Itemid=1 (Publisert i *Bok og bibliotek* nr. 6 2003).
- Evans, J., McKemmish, S., & Reed, B. (2010). Archival Arrangement and Description. *Encyclopedia of Library and Information Sciences*, 3rd. ed., 130-140.
- Fygle, S. (2007). Til kildene!: kartlegging av regionale og lokale arkiver (*ABM-skrift* #40). Oslo: Norsk kulturråd.
- Jensen, B., & Jensen, C. S. H. (2004, 2013-09-24). Arkivformidling - Arkiver for alle?
http://charlotteshj.files.wordpress.com/2007/09/arkivformidling_na.pdf. (Publisert i *Nordisk Arkivnyt*, nr. 3, 2004)
- Jensen, B., & Jensen, C. S. H. (2006, 2012-2-13). Arkivformidling: mål, begreber og metode.
http://charlotteshj.files.wordpress.com/2007/09/arkivformidling_maal-begreber_og_metoder.pdf. (Publisert i *Arkiv, samhälle och forskning*. nr. 2, 2006)
- Marthinsen, J. H. (2012). *Arkivteori*. Oslo: Riksarkivet.
- Schwartz, J. M., & Cook, T. (2002). Archives, records, and power: the making of modern memory. *Archival Science*, 2 (1-2), 1-19.
- (St.Meld. 22 (1999-2000). *Kjelder til kunnskap og oppleving: om arkiv, bibliotek og museum i ei IKT-tid og om bygningsmessige rammevilkår på kulturområdet*, Kulturdepartementet).
- Theimer, K. (2011). Interactivity, Flexibility and Transparency: Social Media and Archives 2.0. In J. Hill (Ed.), *The Future of Archives and Recordkeeping*. London: Facet Publishing.